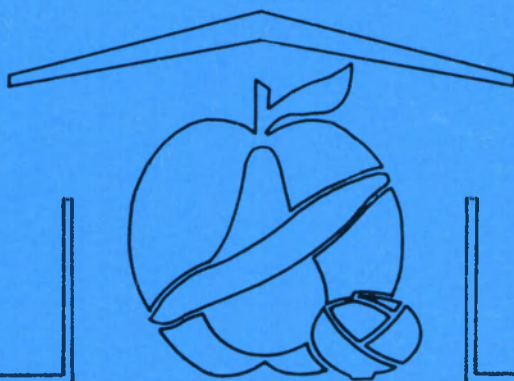

579811
H15665

BEWARING VAN GROENTE EN FRUIT

PRAKTIJKADVIES NO 5

SPRENGER INSTITUUT, HAAGSTEEG 6, WAGENINGEN

BEWARING VAN GROENTE EN FRUIT
(bijgewerkt tot februari 1985)

De aanbevolen opslagomstandigheden in dit praktijkadvies zijn vastgelegd op grond van jarenlang experimenteel onderzoek van het Sprenger Instituut en ervaringen in de praktijk. Tevens is bij de aanbevelingen rekening gehouden met de uitkomsten van ander binnen- en buitenlands onderzoek. Het onderzoek brengt nog steeds nieuwe feiten aan het licht. Ook het beschikbaar komen van nieuwe materialen, andere mogelijkheden en nieuwe produkten kunnen wijzigingen of aanvullingen nodig maken. Het tot nog toe geldende praktijkadvies is kritisch doorgenomen en aan de nieuwste ontwikkelingen aangepast.

Bij de aanbevelingen voor groente (a) zijn naast de condities voor opslag in koelhuizen voor enkele groentesoorten ook de CA-condities vermeld (b).

Lagere temperaturen dan welke zijn aangegeven veroorzaken bevrozing of lage-temperatuur-bederf (l.t.b.), hogere temperaturen een snellere kwaliteitsachteruitgang. Als men produkten gecombineerd opslaat moet men de hoogste temperatuur aanhouden. Machinaal geoogst produkt is korter bewaarbaar dan handgeoogst produkt. Niet alleen het temperatuurniveau maar ook de snelheid waarmee dat niveau wordt bereikt heeft een positieve invloed op de houdbaarheid. Voorkoelen heeft een positief effect.

Voor fruit zijn de aanbevolen condities voor opslag in koelcellen opgenomen (c). Voor appels en peren is een advies opgenomen voor opslag in gewone koelhuizen en in koelhuizen met gecontroleerde atmosfeer, de zgn. CA-bewaring (d). Deze laatste methodiek past men alleen toe voor langdurige opslag. Zeer lage O_2 -gehalten past men toe bij de gescrubde CA-bewaring, maar deze mogen in het algemeen niet beneden 2% dalen, omdat dan ernstige schade kan optreden. Hogere CO_2 -gehalten dan opgegeven kunnen eveneens schade geven.

De globale bewaarduur (gerekend vanaf de dag van het oogsten) van een gezond produkt is vermeld. Dat houdt in dat sommige partijen wellicht langer, maar andere korter bewaarbaar zijn dan aangegeven. Indien twee temperaturen zijn vermeld, geldt de laagste als minimumtemperatuur. De aanbevolen temperaturen en r.v. gelden voor het macroklimaat in de koelruimte. In een koelruimte kunnen plaatselijk verschillen in luchtcondities (temperatuur en r.v.) ontstaan, o.a. als gevolg van een onjuiste stapeling, slechte isolatie en luchtcirculatie.

a. Optimale opslagomstandigheden en globale bewaarduur van groente in koelcellen. De meeste groenten worden bewaard bij 90-95% r.v. Afwijkingen hierop zijn vermeld onder 'opmerkingen'. Bij voor uitdrogen gevoelige produkten is het gewenst de bovenste kist van de stapel af te dekken b.v. met kunststoffolie.

produkt	temp. in °C	opslagduur	opmerkingen
aardappel			voor frites- en droogindustrie
- vroeg	4-5	4-6 maanden	5-8 °C; voor chips 7-12 °C
- middentijds	4-6	4-6 maanden	
- laat	4-6	6-9 maanden	
- poot-	3-4	tot het voorjaar	
andijvie	0-1	2 weken	
artisjok	0	1-3 weken	Israëlische artisjokken bewaren bij 1-2 °C
asperge	0-1	2 weken	
aubergine	10-13	1-2 weken	zeer gevoelig voor ethyleen
augurk	12-13	5 dagen	
	5-6	3 dagen	weekend opslag
	1-2	6 dagen	voor industriële verwerking; deze lagere temperatuur aanhouden om geelverkleuren tegen te gaan; dit produkt na gekoelde opslag direct verwerken
bieslook			
- bosjes	0-1	1-2 weken	
- in potjes	0-1	2 weken	
bleekselderij	0-1	3-4 weken	r.v. 98-100%; vóór opslag blad inkorten tot 40 à 50 cm

produkt	temp. in °C	opslagduur	opmerkingen
bloemkool	0-1	3-6 weken	r.v. 98-100%; bij inkoelen met hoge luchtsnelheid en lage temperatuur kans op crēmekleuren; door uitdrogen verliest de kool zijn stevigheid en verkleurt
boerenkool	0	4 weken	
boon			gedurende 2 dagen is opslag
- pronk-	5-6	1½-2 weken	bij een lagere temperatuur mogelijk; gevoelig voor l.t.b.;
- sperzie-	6	1 week	ruim stapelen i.v.m. broei
- snij	6	1 week	
- spek-	6	1-2 weken	
broccoli	0-1	1-2 weken	r.v. 98-100%
champignon	0-1	4-5 dagen	r.v. 98-100%; beschermen tegen tocht en uitdrogen
Chinese kool	0-1	4-6 weken	r.v. 98-100%; recent buitenlands onderzoek wijst op mogelijkheid toename van nerfbruin bij 0-1 °C, afhankelijk van ras; 2-3 maanden te bewaren indien grote bewaarverliezen geaccepteerd worden
courgette	8-10	1 week	
doperwt	0-1	1 week	tijdens bewaring loopt het suikergehalte terug; gedopte erwten na de oogst onmiddellijk afkoelen tot 0 °C

produkt	temp. in °C	opslagduur	opmerkingen
groenlof	0-1	2-3 weken	
kapucijner	0-1	1 week	
knoflook	0	4-6 maanden	r.v. 80-85%, vooral veel luchtbeweging toepassen en lucht verversen
knolselderij	0-1	5 maanden	r.v. 98-100%
knolvenkel	0-1	2 weken	
komkommer	13	1 week	zeer gevoelig voor ethyleen; gevoelig voor geelverkleuren en l.t.b.; in krimpfolie ver- pakt 2 tot 3 weken houdbaar
koolraap	0-1	6 maanden	gevoelig voor bevriezen
koolrabi			
- met loof	0-1	1 week	
- zonder loof	0-1	2-4 maanden	
kroot			
- met loof	0-1	1-2 weken	
- zonder loof	3-4	4-6 maanden	
- gekookt	0-1	6 dagen	
paprika, groen	7-8	1-2 weken	groene paprika is gevoelig voor l.t.b.; rode en gele pa- prika's zijn hiervoor minder gevoelig. Paprika's oogsten met scherp mes in verband met optreden van steelrot
peper	0-1	2 maanden	SO ₂ -behandeling als druiven

produkt	temp. in °C	opslagduur	opmerkingen
peterselie	min 1*	2-4 weken	r.v. 98-100%
peul	0-1	1 week	
postelein	0-1	3-5 dagen	
prei	0 min 1*	3-4 weken 4-5 weken	r.v. 98-100%; bij voorkeur geschoond produkt opslaan
raapsteel	0-1	4-8 dagen	
rabarber	0-1	2-3 weken	
radijs			
- met loof	0-1	5 dagen	
- zonder loof	0-1	2-3 weken	verpakt in polyetheenfolie
rammenas			
- wit (rettich) met loof	0-1	3-5 dagen	
- zwart en wit zonder loof	0-1	3-4 maanden	
schorseneer	0-1	4 maanden	r.v. 98-100%; wordt vezelig door uitdrogen; ter voorkoming mengen met vochtige grond of zand; voor korte opslag afdek- ken met folie
selderij, snij-	min 1*	4-6 weken	r.v. 98-100%
sjalot	0-1	8-10 maanden	r.v. 80-85%; 3 tot 4 maanden in luchtgekoelde bewaarplaats en daarna in koelcel is moge- lijk
sla	0-1	1-2 weken	

produkt	temp. in °C	opslagduur	opmerkingen
sluitkool			r.v. 98-100%; bewaarduur geldt
- gele savooie-	0-1	6 maanden	voor bewaarrassen; voor zomer-
- groene savooie-	0	3-4 weken	en herfststrassen van gele- ,
- vroege winter-	ca. min 2*		rode- en wittekool is deze 1
rassen			tot 2 maanden, voor groene
- rode-	0-1	6 maanden	sav.kool 1-3 weken; vroege
- witte-	0	8 maanden	winterrassen van groene
			sav.kool, die bij -2 °C worden
			bewaard, één- of tweemaal per
			week bevochtigen
spinazie	0-1	4-8 dagen	
spitskool	0-1	1-2 weken	
spruitkool			
- los	min 1*	1-2 weken	r.v. 98-100%; na één week
			treedt verkleuring op van het
			snijvlak
- aan de stam	min 1*	8-10 weken	tijdens bewaring bevochtigen;
			bij -2 en -3 °C smaakbederf en
			bevriezingschade
suikermais	0-1	4-8 dagen	bij hogere temperaturen loopt
			het suikergehalte snel terug,
			daarom direct na de oogst af-
			koelen tot 0 °C
taugé	0-1	1 week	gevoelig voor broei, voorkoe-
			len is noodzakelijk

produkt	temp. °C in °C	opslagduur	opmerkingen
tomaat	13 8-10	10-14 dagen 3 dagen	weekend opslag; tomaat is gevoelig voor l.t.b.; voor rijpe, rode in- dustrietomaten is bij opslag van 3 dagen een temp. van 1 °C toegestaan; het produkt na op- slag direct verwerken
tuinboon	0-1	2-3 weken	
tuinkers	0-1	10-14 dagen	met wortel op voedingsbodem
ui			
- bos	0-1	5 dagen	
- droog	0-1	7-8 maanden (tot half mei)	r.v. 80-85%; 3 tot 4 maanden in luchtgekoelde bewaarplaats en daarna in de koelcel is mo- gelijk; bewaarduur afhankelijk van ras
veldsla	0-1	4-8 dagen	
witlof	0-1	2-3 weken	
witlofwortel	0-3 0 tot min 1*	tot eind april langdurige bewa- ring, d.w.z. lan- ger dan 6 maanden	r.v. 98-100% voor vroege trek ongeveer 1 week ca. 3 °C produkt regelmatig bevochtigen in verband met uitdrogen
wortel			
- met loof	0-1	7-10 dagen	
- zonder loof	0-1	5 maanden	r.v. 98-100%; ongewassen op- slaan
- winter-	0-1	4-6 maanden	rassen Flakkeese, Berlikumer e.d.

produkt	temp. in °C	opslagduur	opmerkingen
ijssla	0-1	ca. 2 weken	

* produkten bewaard bij temperaturen beneden 0 °C zeer geleidelijk ontdooien.

b. Optimale opslagomstandigheden en globale bewaarduur van groente in CA-cellen.
 Voorlopige adviezen.

produkt	temp. in °C	CO ₂	O ₂	opslagduur	opmerkingen
bloemkool	0-1	5	3	1-2 maanden	na bewaring 3 à 4 dagen flink luchten
broccoli	0-1	5	3	4 weken	na bewaring 3 à 4 dagen flink luchten
Chinese kool	0-1	3	3	3 maanden	recent buitenlands onderzoek wijst op mogelijkheid toename van nerfbruin bij 0-1 °C, afhankelijk van ras
prei					
- winter	0	10	11	4-5 weken	late winterprei, oogst eind april; bij voorkeur geschoond
	0	6	3	4-6 weken	produkt opslaan
spruitkool					
- aan de stam	0	6	15	10 weken	
	0	6	3	12 weken	
wittekool	0-1	4	2½	7-8 maanden	niet omleggen gedurende de bewaring tot april-mei

c. Optimale opslagomstandigheden en globale bewaarduur van zachtfruit en noten in koelcellen. De meeste zachtfruitsoorten worden bewaard bij 90-95% r.v. Afwijkingen hierop zijn vermeld onder 'opmerkingen'

produkt	temp. in °C	opslagduur	opmerkingen
aardbei	0-1	3-5 dagen	droog oogsten; ter vermindering van condensatie temp. ca. 24 uur voor uitslag geleidelijk verhogen met doorlopende geringe luchtcirculatie
bes			
- blauwe	0-1	2-3 weken	
- bos-	0-1	2-3 weken	
- kruis-	0-1	2-3 weken	
- onrijp	0-1	4 weken	
- rode	0-1	2-3 weken	
- veen- (cranberry)	0-1	4-6 weken	
- zwarte	0-1	1-2 weken	voor industrie opslaan bij min 1 °C
braam	0-1	4-6 dagen	opm. zie aardbei
druif	$\frac{1}{2}$	3-4 maanden	1 x per 14 dagen ontsmetten met 1/8-1/4% SO ₂
framboos	0-1	3-5 dagen	r.v. 85-90%; frambozen met dop zijn beter houdbaar dan zonder dop; voor verdere opmerkingen zie aardbei
hazelnoot	0	15 maanden	r.v. 60-65%
kers			
- zoete	0-1	1-2 weken	r.v. 80-90%
- zure (morel)	0-1	2-3 dagen	morellen met steel zijn 2 tot 3 weken houdbaar

produkt	temp. in °C	opslagduur	opmerkingen
meloen			r.v. 85-90%; gevoelig voor
- gewone (suiker)	6-9	1-2 weken	l.t.b.; temperatuur hangt af
- honing	6-9	3-4 weken	van ras en rijpheid; rijpe meloenen kunnen 2 dagen bij 2 tot 3 °C bewaard worden
perzik	0-1	1-3 weken	
pruim	0-1	1-3 weken	
wal- of okkernoot	0-1	8-10 maanden	r.v. 60-80%

d. Optimale opslagomstandigheden en globale bewaarduur van hardfruit in koelcellen, in gewone CA-cellen en in gescrubde CA-cellen. De koolzuurgas (CO_2)-percentages zijn maxima, het zuurstof (O_2)-gehalte mag niet beneden 2% komen. Bij toepassen van 2% O_2 is automatische meet- en regelapparatuur noodzakelijk. Appels en peren worden bewaard bij een r.v. van ca. 95%.

ras	temp. $^{\circ}\text{C}$	CO_2 %	O_2 %	opslag tot	opmerkingen
appel					
Alkmene	4			koelcel begin oktober	kunnen snel melig worden; voorlopig advies
Benoni	4-5			koelcel eind september	voor bewaring niet te laat plukken
Cox's Orange Pippin	4			koelcel half januari	
	4	0-1	3	eind februari	
	4	0-1	2	eind maart	
Discovery	4			koelcel eind augustus	nauwelijks be- waarbaar
Elstar	3			koelcel eind december	vroeg geplukte, niet te rijpe vruchten kunnen eventueel bij 2°C worden be- waard; voorlopig advies.
	3	0-1	3	eind februari	attent zijn op
	3	0-1	2	eind feburari	CO_2 -vlekken op de schil

ras	temp. in °C	CO ₂ %	O ₂ %	opslag tot	opmerkingen
Gloster	2			half februari	gevoelig voor klokhuisbruin klokhuisschimmel en glazigheid; voorlopig advies.
	2	0-1	3	begin mei	zeer gevoelig voor hogere CO ₂ gehalten i.v.m.
	2	0-1	2	begin mei	klokhuisbruin
Golden Delicious	1-2			eind februari	sommige partijen
	1-2	5-6	16-15	eind april	gevoelig voor bruinverkleuring van de schil;
	1-2	4	3	eind mei	rijpere partijen bewaren bij 2-3 °C en vroeger ruimen
Ingrid Marie	4			half januari	kans op uitval
	4	5	16	half maart	door scheurtjes
	4	3	3	eind maart	bij de kelk
James Grieve	4-5			begin oktober	gevoelig voor l.t.b.

ras	temp. ° in C	CO ₂ %	O ₂ %	opslag tot	opmerkingen	
Jonagold	1-2			koelcel	eind januari	te laat geplukte
	1-2	5	16		begin maart	rijpe appels
	1-2	5-6	3		half mei	bij 3 ^o C bewaren en tijdig afzet- ten; 2 of 3 x doorplukken is noodzakelijk
Jonathan	4-5			koelcel	eind januari	gevoelig voor
	4-5	5	16		half maart	zacht, spot en
	4-5	4	4		half april	l.t.b.
Karmijn de Sonnville	4-5			koelcel	half december	gevoelig voor
	4-5	3	3		eind februari	l.t.b.
	4-5	0-1	2		eind februari	
Laxton's Superb	2-3			koelcel	eind janauri	gevoelig voor
	2-3	6	15		eind maart	nestrot
	2-3	4	3		eind april	
Lombarts Calville	4			koelcel	half januari	bij tijdige pluk
	3-3½			koelcel	eind februari	is bewaring mo-
	4	5	16		begin februari	gelijk bij 3-
	3-3½	5	6		half april	3½ ^o C, bij latere
	4	3	3		begin april	pluk kans op
	3-3½	3	3		half mei	zacht, vrucht- vleesbruin en klokhuisbruin; laat geplukte partijen bewaren bij 4 ^o C en deze tijdig ruimen

ras	temp. in °C	CO ₂ - %	O ₂ - %	opslag tot	opmerkingen
Melrose	3			half januari	zeer gevoelig
	3	5	16	eind februari	voor scald
	3	3	3	eind maart	gescrubde CA-be-
	3	1	2	eind maart	waring geeft re-
	3	0-1	2	eind maart	ductie van scald; 2% O ₂ geeft extra reductie t.o.v. 3% O ₂
Odin	4			half november	gevoelig voor lenticelspot
Schone van Bos- koop (groen)	3-4			eind maart	beide typen gevoelig voor
Schone van Bos- koop (rode mu- tanten)	4-5			begin maart	scald, l.t.b. en klokhuisbruin; grove vruchten zijn hiervoor gevoeliger dan fijne; daarom grove vruchten bij iets hogere temperatuur be- waren en eerder ruimen.
Schone van Bos- koop (groen)	3-4	0-1	3	eind april	bij hogere CO ₂ -
	3-4	0-1	2	eind april	gehalten wordt
Schone van Bos- koop (rode mutanten)	4-5	0-1	3	eind maart	de kans op klok-
	4-5	0-1	2	eind maart	huisbruin sterk vergroot

ras	temp. in °C	CO ₂ %	O ₂ %	opslag tot	opmerkingen	
Winston	3-4			koelcel	eind februari	bij lang bewaren
	3-4	4-5	17-16		eind mei	te sterk aroma
	3-4	3	3		eind mei	en kans op scald
peer*						
Beurré Alexandre Lucas	min ½-0			koelcel	eind januari	gevoelig voor inwendige be- schadigingen rondom het klok- huis (ladder- vormige holten)
Beurré Hardy	0-2			koelcel	half november	bij 0° C gevoelig voor l.t.b.
Bonne Louise d'Avranches	min ½-0			koelcel	eind oktober	
Clapp's Favou- rite	min ½-0			koelcel	begin september	
Conference	min ½-0			koelcel	eind februari	tijdig plukken, daarna snel in- koelen en opho- ping van CO ₂ vermijden door voldoende ven- tilatie
		0-1	3		april-mei	voorlopig ad- vies
		0-1	2		april-mei	

ras	temp. in °C	CO ₂ %	O ₂ %	opslag tot	opmerkingen
Doyenné du Comice	min ½-0	koelcel		begin januari	daarna kans op inwendige bruinverkleuring
Gieser Wildeman	min ½-0	koelcel		eind januar	
Charneux (Légipont)	min ½-0	koelcel		eind november	
Saint Rémy	min ½-0	koelcel		eind maart	laat plukken geeft na sortering minder schilbruin, bespuitingen tegen late val zijn dan noodzakelijk
Condo	min ½-0	koelcel		eind januari	na bewaring kan soms snel inwendige bruinverkleuring optreden
Triumph de Vienne	min ½-0	koelcel		eind september	

* Algemeen geldt voor bewaren van peren min ½-0⁰ C; na uitslag niet in vochtige toestand sorteren en voorzichtig behandelen.

Waarschuwing! Bij afwijkende bewaaromstandigheden kan het produkt sneller afrijpen of eventueel andere schade ondervinden. Vroegere ruiming is dan meestal noodzakelijk.

Als geconstateerd wordt dat het zuurstofgehalte enige tijd te laag is geweest, is het raadzaam om het fruit te controleren op alcoholvervorming.